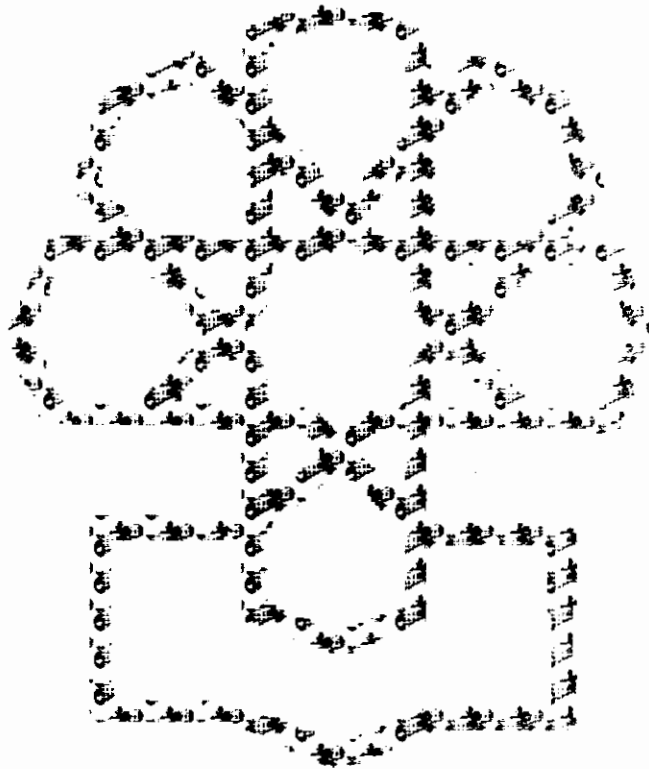

پیشنهادی برای بالا بردن نظارت بر سیاست‌های بودجه‌ای

درباره لایحه بودجه ۱۳۷۹ - شماره (۴)

کار: دفتر بررسی‌های اقتصادی

معاونت پژوهشی

دی ۱۳۷۸

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاعیه
شماره: ۱۵۰۴۹
تاریخ: ۷۸/۱۰/۲۶

کد گزارش: ۱۶۰۵۱۲۵

در قوانین بودجه‌ای کشور شرط تفریغ بودجه به عنوان یک ضرورت برای نهایی کردن ارقام بودجه‌ای وجود دارد، ولی تفریغ یک عمل حسابداری است و فقط به ارقام به شکل نهایی شده آنها توجه دارد. بنابراین در گزارش تفریغ بودجه اطلاعات و ارقام نهایی شده و حساب‌های دولت پس از بسته شدن ثبت می‌شود.

تردید نیست که تفریغ بودجه ضرورت دارد ولی در شکل کنونی سه مشکل وجود دارد:

۱- مهلت زمانی برای ارائه بودجه تفریغ شده می‌تواند بسیار طولانی باشد. در مواردی تفریغ بودجه مربوط به یک سال حتی با سه سال تأخیر ارائه می‌شود.

۲- پس از ارائه گزارش تفریغ هرگز گزارشی رسمی که نشان دهنده درجه دقت مدیریت مالی است انتشار نمی‌یابد یا توسط مجلس بررسی نمی‌شود تا ملاک ارزیابی دولت در جریان بررسی لایحه‌های بودجه سالانه قرار گیرد.

۳- در تفریغ بودجه هرگز سیاست‌های بودجه ارزیابی نمی‌شود. بنابراین تحقق ارقام که می‌تواند به دلایلی به غیر از سیاست‌های بودجه‌ای بروز کرده باشد تصویری به دست می‌دهد که در مواردی بسیار گمراه کننده می‌تواند باشد.

برای بهبود وضع ارزیابی سیاست‌گذاری و بودجه‌نویسی دولت پیشنهاد می‌شود تفریغ بودجه از شکل یک ارزیابی ساده حسابداری خارج شود و به صورت یک گزارش اقتصادی - حسابداری درآید. این گزارش مهلت زمانی تدوین داشته باشد که حداکثر ظرف مدت یکسال پس از پایان سال بودجه‌ای به مجلس ارائه شود.

چارچوب گزارش تفریغ و ارزیابی بودجه به صورت زیر باید باشد.

گزارش تفریغ و ارزیابی بودجه

مقدمه: (شامل کلیات بودجه، چارچوب‌ها و اطلاعات عمومی در مورد بررسی‌های انجام شده).

فصل اول- تفریغ بودجه (شامل مجموعه‌ای که در حال حاضر با نام تفریغ بودجه تدوین می‌شود).

فصل دوم- ارزیابی سیاست‌های بودجه‌ای (شامل مقایسه‌ای بین آن چه در بودجه درخواست شده با جهت‌گیری‌هایی که در عمل وجود داشته است. در بررسی باید دلایل تغییر در سیاست‌ها یا هرگونه عملکرد بهتر از بودجه یا بدتر از آن باید ذکر شود).

فصل سوم- ارزیابی عملکرد مالی (شامل مقایسه‌ای بین ارقام ذکر شده در سند قانون بودجه و ارقام تفریغ بودجه. در بررسی باید دلایل تفاوت در ارقام توضیح داده شود).

کلام نهایی- (شامل جمع‌بندی مطالب و یک اظهار نظر کلی درباره مدیریت بودجه‌ای).

گزارش تفریغ و ارزیابی بودجه باید پس از دریافت متن تفریغ توسط کارشناسان مرکز پژوهش‌های مجلس تهیه شود. گزارش باید ابتدا در مجلس بررسی شود. پس از تصویب اولیه نمایندگان مجلس شورای

اسلامی باید نسخه‌ای از گزارش تصویب شده به دفتر ریاست جمهوری تقدیم شود تا به دستور ایشان مورد بررسی و بازبینی کارشناسان تدوین بودجه و کارشناسان بخش‌های مالی - اجرایی بودجه قرار بگیرد. نتایج نهایی شده مطالعات در نهایت در یک نشست مشترک مجلس و هیئت دولت (همراه با کارشناسان دو طرف) مورد بررسی قرار می‌گیرد.

حسن چنین گزارش‌هایی به دست آوردن تصویری روشن از توان اجرایی دولت است. به این ترتیب بودجه‌های دولت به تدریج به کلی بازنگری می‌شود.